

Doma

Praznični december, ko se svet in ljudje počasi ustavljamo, ko se predamo lučkam, okraskom, darilom dobrim možem in lepim željam.

In, čeprav to hitro pozabimo, si želimo, da bi trajalo. Prijaznost, dobronamernost, solidarnost in povezanost.

Za začetek del voščila naše predsednice, Lidije Jerkič:

»Verjamem, da nikomur od nas v letošnjem letu ni bilo dolgčas in da si je vsak od nas po najboljših močeh prizadeval za izboljšanje življenja. V sindikatih se trudimo, da bi večina živela bolje, da bi bilo delo varnejše, pogoji dela dobri, plačilo primerno in redno. Če bi vse naše napore sešteli v ure in dneve, bi se jih nabrala neverjetna količina. Še sami radi pozabimo, koliko energije in znanja smo vložili v posamezno stvar, na koncu pa vendarle lahko potegnemo črto in ugotovimo, da so se stvari premaknile. Ene bolj, druge manj, a brez nas se sploh ne bi. Zato se znamo, upam, iskreno zahvaliti sodelavkam in sodelavcem za

vsak kamenček, ki jim ga je skupaj z nami uspelo premakniti. Hvala vam. Prihaja nov začetek, nepopisan list. Želim vam, da bi ga vsak od vas pisal po svojih željah, da pa bi skupaj napisali bogato knjigo leta 2025. In želim sebi in vam, da bi se zbudili med iskrenimi ljudmi. Saj smo sami taki, kajne? Srečno, zdravo, zadovoljno in prijazno leto 2025 vam želim.«

Poleg dobrih želja, je december tudi čas zaključkov.

Radi se ozremo nazaj in pogledamo kaj smo dosegli, radi se tudi podružimo in poveselimo.

SKEI Slovenije že tradicionalno organizira sejo republiškega odbora v mesecu decembru. V uradnem delu so člani republiškega odbora razpravljali o poteku pogajanj za kolektivne pogodbe dejavnosti, opravljena je bila razprava o podpori kandidatu za predsednika ZSSS, Dušanu Kaplanu, člani republiškega odbora pa so dobili tudi kup koristnih informacij o načinih in možnostih pridobivanja novih članov. Predstavitev je opravil kolega V. Fon.

Po končani seji pa smo si sodelavci, kolegi in upokojenci zaželeli vse lepo, tudi to da se še čim večkrat snidemo.

Ekonomski in demografski podatki

Domača povezana podjetja večnacionalnih skupin podjetij pod domačim nadzorom ostajajo pomembna za slovensko gospodarstvo, saj so ustvarila več kot četrtno vsega prihodka in zaposlovala več kot desetino vseh zaposlenih v Sloveniji.

Na mesečni ravni se je število registracij povečalo za 1,4 %, število stečajev pa za 20,8 %.

Osebe, ki so zaposlene v Sloveniji ter so prejele plačo in/ali nadomestilo plače v breme (iz sredstev) delodajalca, so v letošnjem 3. četrtnem opravile 332,4 milijona delovnih ur. To je bilo za 3,7 % več kot v istem obdobju lani. Delež opravljenih delovnih ur med plačanimi urami se je zvišal za 5,1 odstotne točke in je tako narasel na 80,0 %. Na rast skupnega števila opravljenih delovnih ur je vplivalo več dejavnikov, med drugim večje število opravljenih plačanih delovnih ur.

Stroški dela za dejansko opravljeno delovno uro so bili v letošnjem 3. četrtnem povprečno za 4,4 % višji kot v istem obdobju lani (potem ko so v 2. četrtnem letos na medletni ravni zrasli za 6,3 %). Plače za tovrstno delovno uro so se dvignile za 4,3 %, drugi stroški dela pa za 4,7 %.

V 3. četrtnem je kazalnik izvozne usmerjenosti na skupni ravni dejavnosti znašal 44 %, najmanj v tem letu. Kazalnik gospodarnosti poslovanja je bil enak

kot v 1. četrtnem, investicije v prihodkih od prodaje pa na najvišji letošnji ravni.

Skupna vrednost industrijske proizvodnje je bila za 2,3 % višja kot septembra. V rudarstvu se je dvignila za 6,0 %, v predelovalnih dejavnostih za 2,0 % ter v oskrbi z električno energijo, plinom in paro za 0,4 %. Na mesečni ravni je zrasla pri vseh treh namenskih skupinah: pri proizvodih za široko porabo za 4,2 %, pri proizvodih za vmesno porabo za 0,5 % in pri proizvodih za investicije za 0,1 %. V primerjavi s prejšnjim oktobrom je bila vrednost industrijske proizvodnje višja za 3,5 %. V rudarstvu se je dvignila za 26,8 % in v predelovalnih dejavnostih za 5,8 %, medtem ko se je v oskrbi z električno energijo, plinom in paro znižala za 15,9 %.

Povprečni stroški dela za zaposlene in samozaposlene so lani skupno znašali 2.854 EUR/mesec in so bili za 9,8 % višji kot leto prej. Skupna zaposlenost se je povečala za 1,6 %, skupni stroški dela pa za 11,7 %.

Vrednost investicij v osnovna sredstva je v letu 2023 presegla 8 milijard EUR, kar je po letu 2022 nova najvišja vrednost. Na letni ravni so se investicije vrednostno zvišale za 9,5 %, najbolj v pomurski in koroški statistični regiji.

BDP se je na letni ravni najbolj zvišal v posavski statistični regiji (za 16,0 %), najmanj pa v primorsko-notranjski (za 7,1 %). Regionalne razlike v ustvarjenem BDP na prebivalca so se povečale. Zaposlenost je v zahodni Sloveniji zrasla za 2,2 %, v vzhodni Sloveniji pa za 1,0 %.

Delovno aktivnih je bilo v primerjavi s septembrom za okoli 3.200 več, skupno približno 947.800 oseb. Izraziteje se je povečalo število v starostni skupini 15–24 let.

Prvega januarja 2024 je bilo med prebivalci, starimi 15 let ali več, 30 % upokojencev. Število aktivnih prebivalcev se je v primerjavi z letom prej nekoliko zmanjšalo, delež višje- in visokošolsko izobraženih prebivalcev pa je presegel 26 %.

V primerjavi s plačo za september 2024 je bila povprečna bruto plača za oktober višja – nominalno za 1,9 %, realno pa za 2,4 %.

Industrijski proizvodi so se v mesečni primerjavi podražili (za 0,5 %), v medletni pa so bili cenejši (za 0,4 %). Na mesečni ravni so se najbolj zvišale cene v proizvodnji koksa in naftnih derivatov.

V primerjavi s plačo za september sta bili povprečna bruto in neto plača za oktober višji – bruto plača nominalno za 1,5 % in neto plača za 1,3 %.

Mesečna stopnja anketne brezposelnosti je bila v novembru 2024 5,2-odstotna, za 0,2 odstotne točke višja kot v oktobru 2024 in za 1,7 odstotne točke višja kot v novembru 2023.

V letošnjem letu smo imeli 1,9-odstotno inflacijo. Letno inflacijo so najbolj zaznamovale višje cene hrane in brezalkoholnih pijač. Storitve so se v enem letu podražile za 2,7 %, blago pa za 1,4 %. Na mesečni ravni so se cene v povprečju znižale za 0,3 %.

Poslana strokovna gradiva

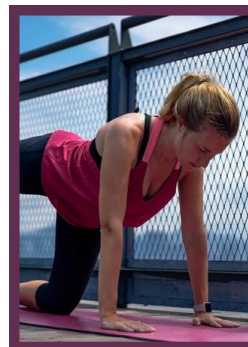
- Sindikalna lista za december 2024

Novoletne zaobljube

Z vstopom v novo leto se je za marsikoga končalo obdobje veseljačenja. Koliko prebivalcev Slovenije si je zadalo nove cilje in koliko časa se jih bodo držali, ne vemo, vemo pa, kaj o najpogostejših novoletnih zaobljubah pravijo statistični podatki.

Več zdrave hrane

Prebivalcu Slovenije je bilo leta 2022 za prehrano na voljo v povprečju 134 kg sadja, 105 kg zelenjave in 1,3 kg medu. Od leta 2000 je bilo največ sadja na voljo v 2018 (152 kg na prebivalca), zelenjave leta 2020 (119 kg na prebivalca), razpoložljiva količina medu pa se je gibala med 0,6 kg in 1,4 kg na prebivalca. Sadje je v 2022 vsaj enkrat na dan uživalo 60 % moških, starejših od 16 let, med ženskami je bilo takih 75 %, zelenjavo pa 66 % moških in 74 % žensk.

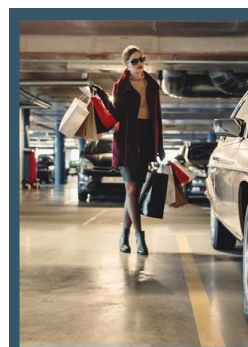

Več gibanja

Leta 2022 se je 82 % moških ukvarjalo s telesno aktivnostjo vsaj enkrat na teden, 6 % manj kot enkrat na teden in 12 % nikoli. Med ženskami se jih je s športom vsaj enkrat na teden ukvarjalo 84 %, 5 % manj kot enkrat na teden in 11 % nikoli. In koliko je bilo treba odšteti za šport? Povprečna cena mesečne karte za fitness studio je znašala 59 EUR, za par ženskih športnih copat je bilo treba plačati 63 EUR, za usnjeno nogometno žogo 18 EUR, za nahrbtnik (35–70 l) pa 87 EUR.

Manj alkohola in cigaret

Prebivalcu Slovenije je bilo leta 2020 v povprečju na voljo 35,6 litra vina, od tega 65 % belega. V trgovini je bilo leta 2022 za liter namiznega vina treba plačati povprečno 2,19 EUR, za liter kakovostnega vina pa 4,70 EUR. Liter lagerja je v povprečju stal 1,93 EUR, liter naravnega žganja pa 16,40 EUR. Zaradi alkoholne bolezni jeter je umrlo 299 prebivalcev (1,3 % vseh smrti v tem letu), zaradi raka bronhija in pljuč pa 1.094 prebivalcev (4,9 % vseh smrti).

Manj zapravljanja

Čeprav prebivalci Slovenije decembra porabimo občutno več denarja kot povprečno na mesec, smo pri prednovoletnih nakupih v primerjavi s prebivalci drugih držav članic EU preudarejši. Pri prodaji neživil je bila Slovenija decembra 2022 v primerjavi z mesečnim povprečjem celotnega leta pod povprečjem EU-27 (Slovenija: 12,9 %, EU-27: 19,8 %). Največjo razliko med decembrsko in povprečno mesečno prodajo neživil so zaznali na Irskem (rast za 48,1 %). Tudi pri živilih je bila razlika med decembrsko prodajo in povprečno mesečno prodajo v celotnem letu 2022 največja na Irskem (22,6 %), najmanjša pa na Hrvaškem (3,0 %), v Sloveniji je bila 14,4-odstotna.

Manj časa v službi

Število običajno in dejansko opravljenih delovnih ur se zmanjšuje. Leta 2022 so delovno aktivni običajno delali povprečno 1,7 ure manj kot v 2008, dejansko pa so v tednu dni opravili 1,1 ure manj kot v 2008. Od tega leta naprej so delovno aktivne osebe običajno opravile najmanj delovnih ur v 2022 (38,8), največ pa v 2008 (40,5). V tem letu je bilo tudi največ dejansko opravljenih delovnih ur (34,7), najmanj pa v koronskem letu 2020 (32,1).

Več druženja s prijatelji in sorodniki

Leta 2022 je bilo med vsaj 16 let starimi osebami v Sloveniji 87 % takih, ki so se vsaj enkrat na mesec družile s prijatelji ali sorodniki ob pijači ali na kosilu. To je bilo za 19 odstotnih točk več kot leto prej, ko so veljale omejitve zaradi epidemije covida-19. V 2022 se je vsaj enkrat na mesec s prijatelji družilo 91 % moških in 89 % žensk, s sorodniki pa vsaj enkrat na mesec 88 % moških in prav tolikšen delež žensk.